

Prie Nemunelio

LITUOVOS KULTŪROS FONDO ROKIŠKIO RAJONO VISUOMENINĖS TARYBOS LEIDINYS

1995 M. RUGPJŪCIO MĖN.

№ 13

ŠIEMET RUGPJŪCIO 21 D. MIELAI MŪŠŲ LAIKRAŠČIO REDAKTORIŲ ELENAI VAJEGIENEI SUKANKA 70 METŲ.

NUOSIRDŽIAI SVEIKINAME!

Eina metai, krauna akmenėliai į žmogaus našrą, ir lieka jo darai, džiuginantys paties ir kitų širdis. Ir lieka dvasia, kaupianti šilumą ir patirtį. Jūsų dvasia visada įkvėpė, nepavargusi ieškoti žmonėms svarbiausių vertybių - doros, darbštumo, nepavargusi skiepyti žmonėse mintį, kad svarbiausia - išsaugoti garbę, suvokti krašto praeitį.

Tępusi nepalėta Jūsų širdis, tegu nenusivyrą rankos, tegu dar ilgai užtenka energijos, sveikatos ir dvasios šilumos, taip osniai dalinamos visiems žmonėms.

Redakcijos bendradarbiai

• Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Ištirpusio padalinio prezidentas, Pirmininkas Mykolas Riomeris.

"Gazeta Wileńska" (Vilniaus laikraštis), kuris paslydėjo anticarinėmis revoliucinėms motaokloms, kvietė lenkus ir lietuvius bendrai kovoti prieš prispaudą, stengėsi ugdyti lenkų toleranciją lietuviams ("Buvo griežtai atmetama Lietuvos ir Gudijos laikymas bet kurio kito tūk. Rusijos, tiek Lenkijos pakraščiais"). Laikraštyje įteigė skilį lietuvių tautiniam klausimams. Ji tvarkytį sukėjo Povilas Vilinskis: dejas, jis greitai mirė. Tada šio darbo ėmė Mykolas Brižickis. Laikraštis dėl finansinių sunkumų sustojo eiti. O už ten būrusį alinę straipeį jo redaktorius M. Riomeris! buvo išleista byla. Bijodamas kuro, jis pabėgė į Krokuvą, kurį tuo metu priklausė Austrijai. Ten suspažino su kita lietuviu, taip pat turėjusiu jam didėliai palok - Juozapu Albinu Herbaudskiu, ir kurio gavo beveik visą slaptą lietuvišką laikraščių kompleksus. Nors jis buvo gėromai primiręs, tačiau šiuo metu, bet, aktyviam dalmis ir konsultuodamas lenkus, J. A. Herbaudskiu, su juo prastai kas ten parašyta ("Auda" mane sudomino. Aš jaučiu jėgą milžinišką meilės ir vilties energiją, kurios buvo pilna jos steigėjų ir raišytojų siekla"). M. Riomeris dar iš slaptų lietuviškų laikraščių išrašė ir mularė, remdamasis juos, paruošė knygą apie lietuvių tautinį sąjūdį. (...) - man kilo sumanymas suauduoti juos ir supažindinti lietuvi (turėjau omeny ypatį Lietuvos lenkus) visomene su lietuvių tautiniu judėjimu, apie kurį niekas Lenkijoje ir beveik niekas žinojo.

1904 m. pabaigoje 100-438 p. nu knyga "Litwa" (Lietuva). Tokios apimties leidinys apie Lietuvos atgimimą buvo pirmas ne tik lenkų, bet ir lietuvių kalba. Čia, ramiai valdžia uždraudė jį plinti Lietuvoje, bet lietuvių jau buvo išmągiję nepasitįti juo audrosing. "Litwa" padėjo juo atpausinti užmegztį ryliu su Lietuvos vilteliantam ("Lietuviai spauda ir viešoji nuomonė sutiko mano knyga su didžiuliu ir vertino ją labiau negu aš pats ta-kejauas. Man ypatį buvo prantu- gu tai, kad Lietuva įmoklo

(Nukelta į 2 psl.)

M. Riomeris be daugybės teises ir istorijos mokslų kny- rų straipsnių yra palikęs dvi autobiografines (1-oji nebeigta, rašyta apie 1925 m. pabaigą ar 1926 m. pradžia, spausdinta 1994 m. "Lietuvos mokslo" 4 (5) Nr., II) rašyta 1940 ar 41 metais, jos atbėtas originalas yra Rokiškio krašto muziejuje. Be to, M. Riomeris nuo 1911 m. iki mirties rašė doraoti, kurio 40 tomų yra saugomi Vilniaus universitete. Dėmonaščio ištraukos, vestos iš lenkų kalbos, buvo spausdintos 1990-92 m. "Kultūros barose".

Remdamasis žiaūs dokumentais, nekėmėsi pasveiki, kaip, veikiant įvairius faktoriams, keitėsi M. Riomerio požiūris į Lietuvą ir jo santykius su lietuvių tauta.

PRADŽIA: LIETUVA IR LENKIJA VIENODAI BRANGIOS

M. Riomerio tėvo giminės šakys Saksonijoje. Vienas iš jo protėvių, Ljovonos kalavijočių odino riteris, panaikinus jį odina, perėjo į evangelikų tikėjimą ir vedė. Jo anūks XVII a. dėl kažko buvo išmetamas į kalėjimą, apgyvendino Lietuvoje, tapo lenkų - lietuvių kariuomenės artėliu geresniu. Jo palikuonys, vengdami priemonias lenkų kultūrai Lietuvos bajorais, sulenkėję. Jis Motinos giminei kilusi iš senlenkiškųjų Vakarų Gudijos lietuvių Tūkaičių, virėjus Tūkalkoms.

M. Riomerio tėvai turėjo dabartiniam Rokiškio rajone. Krišny valdė dvyrų, kuriame gėmė būsimo mokslininkas. Namuose buvo kalbama lenkiškai, bet Mykolas pirmam imkmo lietuviškai ("...nes mano nens buvo lietuvi ir lietuviškai teikėjo"). Meilė Lietuvai prasidėjo nuo meilės giminei ("... aš augu tėvo dvare, Bagdovičių, Lietuvoje, gražiausias lietuvių kalbos apylinkėse"). Namuo-

se dažnai buvo kalbama apie Lietuvos - Lenkijos valybtę ("Tai buvo teisingumo ir tiesos, laisvės ir garbės vardai") ir priešikiši apibūdinama carinė prispauda ("Visas, kas valdikiška, kas apskritai rusiška, buvo nekėniamas, nes buvo neteisingumo, skriaudoms simbolis"). Namikiškai molai priimindavo tiek tėvo, tiek motinos giminiams, kovojusiu įvairiausiu aukštimose prieš Rusiją ("Kari už laisvę ir nepriklausomybę, sukilimas, sąmokslas - tai gvyra epepoja, kuri manimišio mano įpildžiai ir idealai nuo mažų diemų").

Vaktykėte ir jaunystėje M. Riomeris vienodai mylėjo Lenkiją ir Lietuvą, abi laikė savomis ("Jeiga man tada kas pasakytų, kad aš, būdamas lenkas dėl mano naminės kalbos, dėl mano kultūros, dėl mūsų tautybės vardo, kuriuo mes savo šeimose mes vadiname, pagaliau dėl lenkų Balto erelio garbinimo, nes karu ir lietuvių, negaliu šio vardu naudotis ir tuos žibėti ir lietuvius, vadinais, lietuviškai kalbavėsis, į visus mūsų apylinkes, kuriuos aš pripratu laikyti sau urtimušiais ir savoniais, kaipje įsėjimą man taują (-), tai aš šiuo nepasidėličiuo. Iš visio šio nesupracėdai ir į tokius kalbas židėrečia kaipje nesmaugu").

Nors M. Riomeris buvo išsukletas lenku, jis kartais pasjusdavo, kad yra daugiau prisirišęs prie krašto, kuriame augo ("Aš atsimenu, kaip įpildžiu man padarė vieną sąjūdį Petruževičių lietuvių gimėms užgimimas baubėjoje. (...) aš klausiauis žinomy man nuo mažų dienų įdėdži ir melodijų ir sąmoningai jaučiu, kad pirmiausia imkmo lietuviškai ("...nes mano nens buvo lietuvi ir lietuviškai teikėjo"). Meilė Lietuvai prasidėjo nuo meilės giminei ("... aš augu tėvo dvare, Bagdovičių, Lietuvoje, gražiausias lietuvių kalbos apylinkėse"). Namuo-

se dažnai buvo kalbama apie Lietuvos - Lenkijos valybtę ("Tai buvo teisingumo ir tiesos, laisvės ir garbės vardai") ir priešikiši apibūdinama carinė prispauda ("Visas, kas valdikiška, kas apskritai rusiška, buvo nekėniamas, nes buvo neteisingumo, skriaudoms simbolis"). Namikiškai molai priimindavo tiek tėvo, tiek motinos giminiams, kovojusiu įvairiausiu aukštimose prieš Rusiją ("Kari už laisvę ir nepriklausomybę, sukilimas, sąmokslas - tai gvyra epepoja, kuri manimišio mano įpildžiai ir idealai nuo mažų diemų").

Vaktykėte ir jaunystėje M. Riomeris vienodai mylėjo Lenkiją ir Lietuvą, abi laikė savomis ("Jeiga man tada kas pasakytų, kad aš, būdamas lenkas dėl mano naminės kalbos, dėl mano kultūros, dėl mūsų tautybės vardo, kuriuo mes savo šeimose mes vadiname, pagaliau dėl lenkų Balto erelio garbinimo, nes karu ir lietuvių, negaliu šio vardu naudotis ir tuos žibėti ir lietuvius, vadinais, lietuviškai kalbavėsis, į visus mūsų apylinkes, kuriuos aš pripratu laikyti sau urtimušiais ir savoniais, kaipje įsėjimą man taują (-), tai aš šiuo nepasidėličiuo. Iš visio šio nesupracėdai ir į tokius kalbas židėrečia kaipje nesmaugu").

Nors M. Riomeris buvo išsukletas lenku, jis kartais pasjusdavo, kad yra daugiau prisirišęs prie krašto, kuriame augo ("Aš atsimenu, kaip įpildžiu man padarė vieną sąjūdį Petruževičių lietuvių gimėms užgimimas baubėjoje. (...) aš klausiauis žinomy man nuo mažų dienų įdėdži ir melodijų ir sąmoningai jaučiu, kad pirmiausia imkmo lietuviškai ("...nes mano nens buvo lietuvi ir lietuviškai teikėjo"). Meilė Lietuvai prasidėjo nuo meilės giminei ("... aš augu tėvo dvare, Bagdovičių, Lietuvoje, gražiausias lietuvių kalbos apylinkėse"). Namuo-

biu savojo. Niekuomet lenkų kalbos žodžiai nėra padėję man tokio gilaus įpildžio, kaip tai sąjū lietuvių kalba").

Prieštaravimo tarp lenkiškumo ir lietuviškumo jis nejuo, kol nežuinojo apie lietuvių tautinio atgimimo sąjūdį.

bos Rusijoje, nes nekėntė paregėji ir troško toliau mokytis. Jis jau daug kuo aplyvint dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos padalinio sąjūdžio veikloje. Todėl, išvėgęs studijuoti į Krokuvą, o vėliau į Paryžių, jis aktyviai dalyvavo lenkų studentų veikloje, nors sąjū teigė: "...aš būsiu lietuvių draugas, aš jau niekuomet nekėmėsiu ir neišiu prieš juos, gerbiau jų teises ir jų darbus, nesužmirėiu, kad jie yra mano broliai, kurioas pamylėju, dar kidiūka būdamas, būsiu laimingas, jeigu kada nors mano gyvenimo ir veikimo kelias sueris į bendrą darbą su lietuvių kelias. Bet pasilikiu lenkai, dirbtinai nekėsiu savo odo. Ar dar tuomet ašikiui nesupratu, kad mano odo yra savotiška - ne gvyrai lenkiška, bet ir ne gvyrai lietuviška (...) - sena odo Mickevičiaus odo, ypatiniam moko tėvėnis istorijos

